

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 154/09-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 10. novembra 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka prerokoval prijatú sťažnosť Ing. M. A., N., zastúpeného advokátom JUDr. P. P., H., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 4 Tos 4/2009 z 5. februára 2009 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo Ing. M. A. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 4 Tos 4/2009 z 5. februára 2009 porušené nebolo.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 154/09-20 z 3. júna 2009 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Ing. M. A., N. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. P. P., H., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Tos 4/2009 z 5. februára 2009.

Podstatou námietok sťažovateľa v rozsahu, ktorý bol prijatý na ďalšie konanie, bolo tvrdenie o porušení zásad spravodlivého procesu uznesením krajského súdu, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Pp 80/2008 zo 17. decembra 2008. Sťažovateľ v sťažnosti vyslovil názor, že aj napriek splneniu zákonných predpokladov potrebných na realizáciu podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody krajský súd k nemu nepristúpil odvolávajúc sa na skutočnosti, ktoré podľa názoru sťažovateľa nemôžu znamenať nepreukázanie jeho polepšenia, ktoré je základom pre presvedčenie o tom, že zvyšok trestu nie je potrebné vykonať. Podľa názoru sťažovateľa nesprávnou aplikáciou a interpretáciou právnych predpisov týkajúcich sa podmiennečného prepustenia z výkonu trestu odňatia slobody došlo k situácii, že krajský súd v konečnom dôsledku nevyhovел jeho žiadosti o podmiennečné prepustenie z výkonu tohto trestu, čím došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ v tejto súvislosti uviedol, že držanie hladovky v období po nástupe do výkonu trestu odňatia slobody nemohlo byť pádnym dôvodom na to, aby ho krajský súd podmiennečne neprepustil z výkonu trestu na slobodu.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tos 4/2009 z 5. februára 2009, namietané uznesenie zrušil a priznal mu náhradu trov právneho zastúpenia.

K námietkam sťažovateľa sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril krajský súd prostredníctvom svojej predsedníčky, a to listom sp. zn. Spr. 488/09 doručeným ústavnému súdu 21. júla 2009. Z vyjadrenia predsedníčky krajského súdu okrem iného vyplynulo:

„Odvolací súd vo svojom rozhodnutí tiež zdôvodnil, že pri posudzovaní takejto žiadosti súd prihliada na všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného a jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je sťažovateľ vo výkone trestu. V závere svojho rozhodnutia odvolací súd zdôraznil, že pri rozhodovaní o sťažnosti odsúdeného Ing. M. A. striktné posudzoval dosiahnutý stupeň prevýchovy ako rozhodujúceho kritéria pri tomto právnom inštitúte.

Nezodpovedá teda skutočnosti, že odvolací súd zamietol jeho sťažnosť podanú proti uzneseniu Okresného súdu v Piešťanoch sp. zn. 1 Pp/80/2008 zo dňa 17. 12. 2008 len preto, že na začiatku výkonu trestu držal hladovku.

Je potrebné zdôrazniť, že prípadné podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je fakultatívnou možnosťou, pretože súd tak môže urobiť pri splnení zákonom stanovených podmienok. Ak teda súdy oboch stupňov mali zato, že zákonom stanovené podmienky pre takýto postup u odsúdeného Ing. M. A. splnené neboli, neporušili svojimi rozhodnutiami jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“

V označenom liste predsedníčka krajského súdu zároveň ústavnému súdu oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania v danej veci.

K vyjadreniu predsedníčky krajského súdu sa vyjadril právny zástupca sťažovateľa listom doručeným ústavnému súdu 3. augusta 2009, v ktorom uviedol, že sťažovateľ aj naďalej trvá na tvrdení, že jediným dôvodom, pre ktorý krajský súd nerozhodol kladne

o jeho žiadosti o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, bola skutočnosť, že vo väzení držal hladovku. Okrem toho právny zástupca sťažovateľa ústavnému súdu oznámil, že trvá na ústnom prerokovaní tejto veci.

Dňa 10. novembra 2009 sa vo veci konalo verejné ústne pojednávanie, na ktorom právny zástupca sťažovateľa zotrval na svojich skorších vyjadreniach.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj zo spisu okresného súdu sp. zn. 1 Pp 80/2008 ústavný súd zistil tento skutkový stav týkajúci sa predmetnej veci:

Dňa 27. októbra 2008 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, ktorú odôvodnil tým, že 11. novembra 2008 mu uplynú 3/4 výkonu trestu odňatia slobody a že doterajším správaním a plnením svojich povinností preukázal, že zvyšnú 1/4 trestu nie je v jeho prípade potrebné vykonať. Pre účely rozhodnutia o žiadosti sťažovateľa si okresný súd z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody a Ústavu na výkon väzby L. (ďalej len „ústav“) vyžiadal hodnotenie k tejto žiadosti, ktoré mu bolo doručené 1. decembra 2008. Podľa písomného vyjadrenia riaditeľa ústavu z 21. novembra 2008 počiatočné správanie sťažovateľa vo väzení vykazovalo kolísavosť, ale neskorším pôsobením pedagogického personálu došlo k pozitívnemu obratu v jeho správaní. Riaditeľ ústavu poukázal na to, že správanie sťažovateľa je v súčasnej dobe na požadovanej úrovni a že sťažovateľ dodržiava zásady ústavného poriadku, bez pripomienok plní príkazy nadriadených, dodržiava zásady osobnej a kolektívnej hygieny, je bezkonfliktný a v kolektíve obľúbený. Okrem toho však riaditeľ ústavu vyslovil, že v oblasti sebahodnotenia sťažovateľa v ňom rezonuje pocit nespravodlivosti z pobytu vo väzení. Poukázal na to, že počas výkonu trestu odňatia slobody bol sťažovateľ štyrikrát disciplinárne odmenený, pričom disciplinárne potrestaný nebol. V závere hodnotenia osoby sťažovateľa riaditeľ ústavu vyslovil názor, že resocializačná prognóza sťažovateľa po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody je priaznivá, pretože sa chce vrátiť k rodine, pokračovať v podnikaní a viesť riadny a slušný

život. Na základe uvedeného riaditeľ ústavu konštatoval, že sťažovateľ preukazuje splnenie podmienok na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, a odporučil ho podmienenčne prepustiť z výkonu tohto trestu.

Dňa 17. decembra 2008 sa na okresnom súde konalo verejné zasadnutie, na ktorom bolo vyhlásené uznesenie sp. zn. 1 Pp 80/2008, ktorým bola žiadosť sťažovateľa o podmienenčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody zamietnutá.

Proti tomuto uzneseniu sťažovateľ podal sťažnosť, v ktorej dôvodil tým, že jediným problémom, pre ktorý okresný súd zamietol jeho žiadosť o podmienenčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody, bola jeho 35-dňová hladovka, ktorú držal na protest proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 To 36/2004 zo 4. decembra 2006, ktorým bol odsúdený k výkonu trestu odňatia slobody aj napriek svojmu tvrdeniu o nevine. V tejto súvislosti sťažovateľ vyslovil názor, že držanie hladovky bolo len prejavom realizácie jeho základného práva na odpor podľa čl. 32 ústavy. Okrem toho v sťažnosti argumentoval aj tým, že hladovka je pokojným a nekonfliktným prejavom označeného základného práva a podľa jeho názoru nie je ani v rozpore s väzenským poriadkom. Sťažovateľ taktiež podotkol, že za jeho podmienenčné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody sa postavilo viacero slušných ľudí, o čom predložil aj dôkazy. Sťažnosť sťažovateľa doplnil aj jeho právny zástupca, ktorý zdôraznil, že od roku 1990 do roku 2006, keď bol sťažovateľ na slobode, viedol riadny a príkladný život, a že v jeho prípade bol účel trestu odňatia slobody splnený a zvyšok trestu uňho nie je potrebné odpykať.

O sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tos 4/2009 z 5. februára 2009 tak, že ju zamietol, pretože nie je dôvodná.

Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu okrem iného vyplynulo:

«Správne okresný súd konštatoval, že odsúdený Ing. M. A. výkonom troch štvrtín uloženého trestu formálnu podmienku splnil. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, prvou je, že „odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie“, druhou, že „môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život“...

Pokiaľ ide o prvú materiálnu podmienku, táto sa viaže podľa jej gramatického znenia striktné na správanie odsúdeného vo výkone trestu... V súvislosti s rozhodovaním

o prípadnom podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody plnenie tejto podmienky preukazuje príslušný ústav na výkon trestu v hodnotení odsúdeného (§ 62 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody). S ohľadom na povahu a účel tohto právneho inštitútu je odôvodneným úsudok, že o takomto polepšení môže okrem iného svedčiť, ak odsúdený riadne a zodpovedne plní povinnosti, ktoré vo výkone trestu pre neho vyplývajú z právnych predpisov, ak dodržiava ústavný poriadok a stanovený režim, plní pokyny príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže, dodržiava zásady slušného správania, iniciatívne spolupracuje a plní program zaobchádzania, dodržiava povinnosti a zákazy obsiahnuté v zákone o výkone trestu odňatia slobody a vo vyhláske, ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu a pod.

Pokiaľ ide o plnenie druhej podmienky, túto súd objasňuje a skúma komplexnejšie. Posudzuje všetky okolnosti súvisiace s osobou odsúdeného, jeho osobné a charakterové vlastnosti, celkový postoj k spoločenským normám, prostredie, v ktorom žil, celý doterajší život, povahu a charakter trestnej činnosti, pre ktorú je vo výkone trestu s jediným cieľom, či všetky tieto skutočnosti umožňujú prijať prognózu, že v prípade prepustenia na slobodu povedie riadny život, t. j. život v súlade s právnymi, morálnymi a etickými normami spoločnosti.

Krajský súd posudzujúc relevantné skutočnosti vo vzťahu k vyššie uvedenému sa stotožňuje s názorom okresného súdu v tom ohľade, že odsúdený Ing. M. A. pre pozitívne rozhodnutie o jeho žiadosti nesplnil prvú spomínanú materiálnu podmienku, t. j. že by plnením povinností a správaním vo výkone trestu preukázal polepšenie v takej miere, aby bolo celospoločensky akceptovateľné rozhodnutie o jeho podmiennečnom prepustení z výkonu trestu v terajšej jeho fáze.

Z hodnotenia riaditeľa Ústavu pre výkon trestu odňatia slobody v L. z 22. 07. 2007, doplneného 03. 09. 2007, totiž okrem iného vyplýva, že jeho správanie a vystupovanie po nástupe do výkonu trestu nebolo na požadovanej úrovni. Od 20. 12. 2006 do 23. 01. 2007 držal hladovku, počas nej neprijímal žiadnu stravu, pil len tekutiny. Bola mu venovaná zvýšená lekárska starostlivosť, každý deň bol prehliadaný ústavným lekárom na odporúčenie ktorého bol od 04. 01. 2007 do 30. 01. 2007 hospitalizovaný v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v T. z dôvodu poskytovania komplexnej a nepretržitej lekárskej starostlivosti. Aj keď sa v ďalšom konštatuje, že v súčasnosti je správanie

odsúdeného na požadovanej úrovni, nemožno prehliadnuť, že týmto konaním narušil plnenie účelu trestu, nepodriad'oval sa resocializačnému režimu, nemohli byť voči nemu uplatňované právnymi predpismi stanovené prostriedky zaobchádzania v podobe špeciálneho pedagogického a psychologického pôsobenia, nemohli byť uplatňované metódy sociálnej práce s ním, oddialil súčasne vypracovanie programu zaobchádzania v zmysle § 15 zák. č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a § 22 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 664/2005 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody.

Každá právoplatne odsúdená osoba má dostatok právnych prostriedkov na preskúmanie rozhodnutia, ktoré podľa svojho presvedčenia považuje za nezákonné. Odsúdený Ing. M. A. však po nástupe do výkonu trestu dňa 19. 12. 2006 zvolil prostriedok, ktorým maril účel výkonu trestu, nepodriad'oval sa stanovenému režimu pre nepodmienečne odsúdené osoby a negatívne tým pôsobil na spoluodsúdených...

Z vyššie uvedeného súčasne vyplýva, že krajský súd nepovažoval za relevantné úvahy odsúdeného Ing. M. A. v podanej sťažnosti o tom, že protestná hladovka bola oprávnenou formou odporu podľa čl. 32 Ústavy Slovenskej republiky (ktorý článok rieši situáciu, keď ústavné orgány Slovenskej republiky nefungujú - teda úplne inú situáciu v štáte), ani že ňou žiadny zákonný predpis neporušil, pretože pri rozhodovaní striktnie posudzoval dosiahnutý stupeň prevýchovy, ako rozhodujúceho kritéria pri tomto právnom inštitúte.»

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov; trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou.

Podľa § 66 ods. 1 Trestného zákona súd môže odsúdeného podmiennečne prepustiť na slobodu, ak odsúdený vo výkone trestu plnením svojich povinností a svojím správaním preukázal polepšenie a môže sa od neho očakávať, že v budúcnosti povedie riadny život, a

a) ak ide o osobu odsúdenú za prečin po výkone polovice uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody,

b) ak ide o osobu odsúdenú za zločin po výkone dvoch tretín uloženého nepodmienečného trestu odňatia slobody alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmierneného nepodmienečného trestu odňatia slobody.

Podľa § 67 ods. 1 Trestného zákona osoba odsúdená za obzvlášť závažný zločin môže byť podmiennečne prepustená až po výkone troch štvrtín uloženého trestu odňatia slobody.

Podľa § 62 zákona č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o výkone trestu odňatia slobody“) odsúdený môže byť z výkonu trestu podmiennečne prepustený na slobodu za podmienok ustanovených osobitným predpisom. Splnenie podmienok ústav preukazuje v hodnotení odsúdeného.

Podľa § 65 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 664/2005 Z. z., ktorou sa vydáva Poriadok výkonu trestu odňatia slobody, účinnej do 31. decembra 2008 (ďalej len „vyhláška č. 664/2005 Z. z.“) na preukázanie plnenia

podmienok na podmiennečné prepustenie odsúdeného podľa osobitného predpisu vypracúva ústav hodnotenie. Hodnotenie vyžiadané súdom k návrhu na podmiennečné prepustenie odsúdeného obsahuje okrem osobných údajov aj údaje uvedené v rozsudku súdu a údaje preukazujúce stav plnenia podmienok na podmiennečné prepustenie, najmä

- a) hodnotenie správania odsúdeného vo výkone väzby a výkone trestu,
- b) aktivitu odsúdeného a plnenie programu zaobchádzania,
- c) resocializačnú prognózu.

Podľa § 65 ods. 2 písm. a) vyhlášky č. 664/2005 Z. z. hodnotenie podľa odseku 1 musí byť objektívne a konkrétne. V závere hodnotenia sa uvedie odporúčanie riaditeľa ústavu, či odsúdený preukazuje splnenie podmienok na podmiennečné prepustenie a či sa odporúča podmiennečné prepustenie.

Ústavný súd v prípadoch, keď sa zaoberal problematikou porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, vyslovil, že úlohou právneho štátu je pripraviť legitímne podmienky, ktoré by boli zárukou spravodlivého prerokovania veci pred kompetentným orgánom verejnej moci. Vytvorenie takýchto podmienok tkvie v právnej úprave jednotlivých konaní, v rámci ktorých dochádza k ochrane hmotnoprávných vzťahov, a tým aj k reálnemu výkonu a ochrane základných práv a slobôd. Je nepochybné, že len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ako aj ničím nepodložená možnosť úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú vymedzené zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu, prijať rozhodnutie (obdobne III. ÚS 311/07).

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavovať nielen vo využití všetkých dostupných zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje aj odôvodnenie, ktoré preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich využitia v súlade s procesnými predpismi (obdobne III. ÚS 229/06).

Ústavný súd pripomína, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (mutatis mutandis II. ÚS 1/95,

II. ÚS 21/96). Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov ani preskúmať, či v konaní bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil, ale je oprávnený posúdiť, či v konaní pred všeobecnými súdmi nedošlo k porušeniu ústavnoprávných princípov konania (čl. 46 až čl. 50 ústavy), a tým k porušeniu základných práv alebo slobôd sťažovateľov. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Obsahom základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania. Ústavný súd vo svojej judikatúre tiež konštatoval, že postup súdu vychádzajúci z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy nemožno hodnotiť ako nezákonný (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

Vychádzajúc z uvedeného sa ústavný súd v namietanom prípade sústredil na podstatu uznesenia krajského súdu vo vzťahu k správnej aplikácii s vecou súvisiacich právnych predpisov, ich interpretácii v spojení so zisteným skutkovým stavom, a tým na posúdenie správnosti prijatých záverov zo strany krajského súdu.

Podmienečné prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody je trestnoprávnym inštitútom, ktorý sa realizuje na základe návrhu oprávnenej osoby (§ 415 ods. 1 Trestného poriadku) pri splnení formálnych podmienok (zákonom ustanovená doba povinnosti vykonať určitú časť trestu odňatia slobody) a materiálnych podmienok (správanie odsúdeného počas výkonu trestu odňatia slobody a pozitívna prognóza vedenia riadneho života v budúcnosti) ustanovených Trestným zákonom, pričom predpoklady splnenia týchto podmienok bližšie uvádza zákon o výkone trestu odňatia slobody a vyhláška č. 664/2005 Z. z. Posledné dva spomenuté právne predpisy v týchto súvislostiach rozoberajú

hodnotenie ústavu, ktoré si všeobecný súd vyžadava k návrhu na podmienené prepustenie z výkonu trestu odňatia slobody odsúdeného. Všeobecný súd, ktorý o takomto návrhu rozhoduje, nemá vo vzťahu k zisteniu splnenia tej materiálnej podmienky, ktorá súvisí so správaním odsúdeného vo väzení, iné dôkazy, len tie, ktoré mu predostrie ústav, a práve z nich je potom pri svojom rozhodnutí povinný vychádzať.

Ústavný súd konštatuje, že všeobecný súd rozhodujúci o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody musí zohľadniť všetky zadovážené dôkazy, ktoré mu poskytnú komplexný obraz o osobe odsúdeného a jeho celkovom správaní a plnení povinností vo výkone trestu, pretože aj tieto okolnosti vedia do istej miery ovplyvniť predpoklad o tom, aké správanie možno od odsúdeného očakávať potom, ako opustí brány väzenia. Pri skúmaní splnenia materiálnych podmienok týkajúcich sa možnosti podmieneného prepustenia odsúdeného na slobodu je preto pre všeobecný súd dôležité zistiť a vyhodnotiť správanie odsúdeného (v danom prípade sťažovateľa) počas výkonu trestu odňatia slobody. Pritom správanie odsúdeného je determinované samotným výkonom trestu odňatia slobody, ako aj plnením jeho účelu, ktorý spočíva v prevencii pred ďalším páchaním trestnej činnosti a výchove odsúdeného k vedeniu morálneho a slušného života.

Krajský súd sa vo svojom rozhodnutí zameril na zistenie splnenia všetkých do úvahy prichádzajúcich predpokladov (formálnych a materiálnych) pre uplatnenie tohto trestnoprávneho inštitútu. Vo vzťahu k splneniu materiálnych podmienok na podmienené prepustenie sťažovateľa z výkonu trestu odňatia slobody krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pokiaľ ide o materiálnu podmienku súvisiacu s jeho správaním vo väzení, táto splnená nebola. Vychádzal pritom z hodnotení riaditeľa ústavu, ktoré podľa jeho názoru svedčili pre záver o tom, že podmienené prepustenie sťažovateľa v súčasnej fáze výkonu trestu odňatia slobody neprichádza do úvahy. Druhostupňový súd jasne formuloval, z akých dôkazov čerpal. Prvoradé boli preň spomínané hodnotenia riaditeľa ústavu, ktoré popisovali správanie sťažovateľa vo väzení, jeho vzťah k uloženému trestu, plnenie účelu trestu, dodržiavanie ústavného poriadku, podriadenie sa resocializačnému procesu, možnosti uplatnenia metód sociálnej práce voči nemu či možnosť psychologického a pedagogického pôsobenia. Okrem toho, že podklad pre rozhodnutie krajského súdu tvorili

staršie dôkazy, ktoré charakterizovali správanie sťažovateľa v období po nástupe do výkonu trestu, krajský súd neopomenul ani tie, ktoré boli obrazom jeho aktuálneho a zlepšeného chovania. Po vyhodnotení zadovážených dôkazov a aplikácii na vec sa vzťahujúcich všeobecne záväzných právnych predpisov dospel krajský súd k záveru, že doterajším a komplexným správaním vo väzení sťažovateľ neplnil účel trestu a v istom, ale významnom časovom období, keď držal hladovku, sa nepodriaďoval stanovenému režimu, bol podrobený lekárskeho dohľadu, bola mu v tomto smere venovaná zvýšená starostlivosť a nemohli byť voči nemu uplatňované dovolené formy pozitívneho pôsobenia na jeho osobnosť s cieľom dosiahnuť prevýchovu a čo najmenej problematické zaradenie do bežného života a spoločnosti po prepustení z väzenia.

Podľa názoru ústavného súdu úvahy krajského súdu o tom, prečo u sťažovateľa nedošlo k splneniu spomínanej materiálnej podmienky, nemožno v žiadnom prípade kvalifikovať ako povrchné alebo neodôvodnené. Na tomto mieste považuje ústavný súd za potrebné vyzdvihnúť vysvetlenie krajského súdu o tom, z akého dôvodu, a to aj napriek zlepšeniu sťažovateľovho správania, nemohlo dôjsť k jeho podmienenému prepusteniu z výkonu trestu odňatia slobody. Krajský súd totiž zdôraznil, že by bolo nelogické, ak by v krátkom časovom období potom, ako sa sťažovateľ vyhýbal plneniu účelu trestu a následne došlo k zlepšeniu jeho správania aj za pôsobenia príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky, vyslovil, že sťažovateľ preukázal polepšenie takého charakteru a intenzity, že by bolo namieste rozhodnúť o jeho podmienenom prepustení na slobodu.

Ústavný súd konštatuje, že krajský súd v namietanom uznesení správne aplikoval s vecou súvisiace právne predpisy, pri ich aplikácii sa neminul s ich účelom a zmyslom, ktoré sledujú, a svoje tvrdenia odôvodnil skutkovými okolnosťami tak, že vytvoril tým preskúmateľné a odôvodnené rozhodnutie bez akýkoľvek známok svojvôle. Napokon krajský súd vzhľadom na eventualitu prijatého záveru, aký prichádza do úvahy pri rozhodovaní o podmienenom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody, nebol povinný vyhovieť požiadavke sťažovateľa, bol len povinný vysvetliť a zdôvodniť mu, na základe čoho dospel k prijatým záverom. Podľa názoru ústavného súdu si krajský súd

túto úlohu splnil, a tým si zastal svoju pozíciu orgánu, ktorý je v prvom rade povinný poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sťažovateľa. Ústavný súd konštatuje, že vnímanie sťažovateľa, že jediným dôvodom, ktorý zavážil, že nebol podmienene prepustený z výkonu trestu odňatia slobody, bolo držanie hladovky, je z pohľadu vyhodnotenia uznesenia krajského súdu z hľadiska dodržania zásad spravodlivého procesu subjektívne a ústavný súd sa s ním vzhľadom na vyslovené závery nestotožňuje. Krajský súd totiž zdôvodnil, že nie samotné držanie hladovky, ale sled udalostí a okolností na ňu nadväzujúcich a z nej vyplývajúcich, ktoré súviseli so správaním sťažovateľa vo väzení, ako aj tie, ktoré súviseli so špeciálnym prístupom zodpovedných osôb voči nemu, boli dôvodom na prijaté rozhodnutie.

Na základe uvedených skutočností dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd svojím postupom a uznesením sp. zn. 4 Tos 4/2009 z 5. februára 2009 neporušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Ústavný súd zároveň považuje za podstatné uviesť, že uznesením okresného súdu č. k. 3 Pp 116/2009-111 zo 14. októbra 2009, ktoré sa stalo právoplatným a vykonateľným dňom vyhlásenia, bol sťažovateľ na základe návrhu dôveryhodných osôb podľa § 66 ods. 1 písm. b) Trestného zákona podmienene prepustený z výkonu trestu odňatia slobody.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie základného práva sťažovateľa, nerozhodol o ďalších jeho návrhoch z dôvodu, že tieto sa viažu na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd a úspech v konaní pred ústavným súdom.

Na základe uvedených skutočností bolo potrebné rozhodnúť tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2009